

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

Sámeigiella praktihkalaš dilis
– Álgoeahppu 2. oassi

15 oahppočuoggá

Oahppoplána dohkkehuvvon oahppostivrras áššis OS 33/08 30.4.2008

Prorektor lea dohkkehan rievdadusaid 31.10.2008

Dutkan ja oahppostivra jođiheaddji dohkkehan rievdadusaid 9.11.2009

Sámi allaskuvlla Dutkan ja oahppostivrra jođiheaddji dohkkehan rievdadusaid mearrádušnotáhtain
5.1.2011. Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dohkkehan 28.6.2017 áššis DOS 64/17.

Public áššer: 17/00263

1. Oahppoovttadaga namma

Sámegillii: Sámegeiella praktihkalaš dilis – Álgooahppu 2. Oassi

Dárogillii: Samisk i praktiske situasjoner – Introduksjon del 2

Enghelasgillii: Sámi Language in practical situation – Introduction 2. part

2. Oppalaš diedut oahpu birra

Oahppoovttadaga koda SAAL2

Galle čuoggá 15 oahppočuoggá

Mo oahpahus lágiduvvo Lágiduvvon oahpahus lea birrasiid 150 diimmu. Studeanta galgá iešheanalaččat bargat nuppi dan mađe.

3. Makkár oahppoprográmmain lea dát oassin

Dát oahppu lea álgooahppu. Oahppu ii lohkkoo oassin bachelorgrádas. Maŋŋil dán oahpu sáhtta joatkit *Sámegiella lohkanbadjeoahpuin*, mii addá vuodu álgit Sámi allaskuvlla oahpuide main gáibiduvvo dihto sámegiellgelbbolašvuohta.

4. Sisaváldingáibádusat.

Ohccis galgá leat sámegiela máhttu mii vástida Sámegeiella álgooahppu 1 oahppanjoksosiid. Oahppu lea álggahalliide ja daidda geain lea passiiva giella muhto eai hálldaš njálmmálaš giela.

Forskrift om opptak til høyere utdanning vuodul álgogurssaide ja lohkanbadjeohppui ii gáibiduvvo oppalaš lohkanbargašvuohta jus ohccis lea sámii gullevašvuohta daid njuolggadusaid vuodul maid ásaš lea mearridan. Mearráduš guoská sidjiide geain lea sámii gullevašvuohta dáid čuoggáid vuodul

- Sápmelaš gii lea massán giela, ja gii háliida oahppat sámegiela, dahje
- Bargi almmolaš ásašusain sámegiela guovllus gii háliida oahppat sámegiela, dahje
- Eará (omd. ohcci orru sámii bearrašis dahje sámii guovllus ja háliida oahppat sámegiela)

Oahpus leat 15 oahpposaji. Ohcciid vuoruheapmi dahkko Sámi allaskuvlla sisaváldinnjuolggadusaid § 5-4 (2) vuodul:

8 saji várrejuvvojit ovttasbargoásahusaide olggobealde Davviriikkaid.

Loahppa oahpposajit vuoruhuvvojit čuovvovaččat:

1. Sápmelaččat geat leat massán giela, ja geat háliidit oahppat sámegiela
2. Bargit almmolaš ásašusain sámegiela guovlluin geat háliidit oahppat sámegiela
3. Earát (omd. ohccit geat orrot sámii bearrašis dahje sámii guovllus ja háliidit oahppat sámegiela)

Ohccit galget čállit motivašuvdnareivve mas čilgejit guđe čuoggá vuodul ohcet oahpposaji.

5. Oahpahusgiella

Sámegiela geavaheapmi deattuhuvvo ja geavahuvvo álggu rájes.

6. Sisdoallu

Gulahallanbiras láchčojuvvo geavatlaš doaimmaide. Studeanttat sámástit gaskaneaset ja oahpaheddjiiguin barggadetiin. Guovddáš oahppotemat čatnasit sámii árbevieruide, birgejumiide ja duovdagiidda. Temáid láidestambajilčállagat leat:

Lagašbiras

- báikedoallu ja huksehusat
- bivut
- servvoštallan ja bálvalusdilálašvuodát

Birgen

- áigedoahpagat (diibmu, jándor, mánut, jahkeáigodagat)
- dálki, johtin ja dádjadeapmi
- luondduvalljodagat
- sámi árbevirolaš birgenlágít

Servodatlaš dilálašvuodát

- dáidda, duodji, girjjálašvuohta, osku ja juoigan
- sámeielat bargo- ja kulturásahusat
- media ja eará gulahallangaskaoamit

Njálmmálaš gulahallamis giehtalagaid geavatlaš doaimmaiguin iešguđet birrasiin hábmejuvvojit álkis cealkagat. Dalle hárbhallat sátneluohkáid sojahanminstariid ja dássemolsašumiid ja guoskkahit dábáleamos suorggideamiid.

7. Oahppanjoksos

Maŋŋil čađahuvvon oahpu studeanta

- hálddaša álkis ságastallamiid mat gusket beaivválaš gulahallamii
- máhtta mitalit oanehaččat maid son ja earát birrasasis leat bargame, barge ja leat bargan ja maid áigu/sáhtta/máhtta bargat
- lea dihtomielalaš sámeiela čanastagain sámi árbevieruin, birgejumiin ja luondduin
- gulahallat dábálaš ságastallamiid oktavuodas árgabeai dilis lagasbirrasis ja muhtun servodatlaš diliin
- oaidná vejolašvuođaid ieš leat mielde várjaleame sámeiela sámeielagiid fárus buotlágan gulahallandilálašvuođain

8. Oahpahan- ja oahppanvuogit

Studeanta lea geatnegahtton čuovvut 80 % oahpahasas juohke lágiduvvon oahpahasvahu. Oahpu vuosttaš guokte beaivvi leat geatnegahtton.

Studeanttaid aktiivvalaš searvan njálmmálaš hárbhallamiidda, joavkobargguide ja bagadallamii lea eaktun dasa ahte oahpahas ja oahppan lihkestuvvá.

Fágaoahpaheaddji lágida oahppandiliid dan láhkái ahte studeanttat besset oadjebas birrasis hárbhallat giela.

Mielstudeanttat ja movttiidahtti biras ja oahppanresurssat konkretiserenávdnasiiguin doibmet gielalaš buvttadeapmái doarjjan.

Sámeielagat ja earenoamážit árbečeahpit, geat bivdojit searvat vissis temáid olis, dorjot studeanttaid háhkat gulahallangelbbolašvuođa.

Studeanta duodašta iežas oahppama bargomáhpá bokte (omd. bábirhámis, CD:s, luohkká digitála oahppolanjas). Studeanta dokumentere gielalaš buvttadeami temáid oktavuodas omd. govveavsttaiguin ja dialogaiguin.

Oahpu čađaheami oktavuodas fálo bagadallan. Vuodđun bagadallamii lea studeanta reflekšuvdnalogga ja bargomáhppa.

Čoaggánemiid gaskkas studeanttat sámástit gaskaneaset odđaaigge gulahallanreaidduid bokte.

9. Gáibádusat beassat eksámenii

- Rollaspeallu (eanemustá 3 studeantta) ráhkadeapmái ja njálmmálaš ovdanbuktímii searvan (sullii 10 minuhta). Sámegeala geavaheapmi bargoproseassa vuolde deattuhuvvo. Rollaspeallu sáhtta leat fearán, mitalus dahje máinnas dialogahámis.
- Oanehis njálmmálaš ovdanbuktin olles luohkkái (sullii 5 minuhta) fáttás maid ieš lea válljen.
- Reflekšuvdnaloggat mas árvvoštallá iežas gielalaš ovdáneami (unnimustá 3 logga ja juohke logga galgá leat sullii ½ siiddu)
- Prošeaktabargui (eanemustá 3 studeantta) ja njálmmálaš ovdanbuktímii searvan (sullii 10 minuhta). Sámegeala geavaheapmi bargoproseassa vuolde deattuhuvvo. Prošeakta galgá vuodđuduvvot dasa mii lea relevánta oahpu sisdoalu ja máhtolašvuoda ektui.
- Teaksta (1 siiddu) mas čájeha gielalaš máhtu ja ahte máhtta hábmet álkis cealkagiid. Prošeaktabarggu temá addá jođu čállit teavstta.

Ovdal eksámendilálašvuoda vállje studeanta bargomáhppas osiid čájehanmáhppii

- 1 rollaspeallu dahje iežas njálmmálaš ovdanbuktima
- 1 reflekšuvdnalogga
- 1 temábargu
- 1 teaksta prošeaktabarggu vuodul

Barggut galget sisabuktojuvvot šihttojuvvon áigemearrái ja dohkkehuvvot fágaoahpaheaddjis.

10. Eksámen

Oktagaslaš njálmmálaš eksámen čájehanmáhpa vuodul mii bistá sullii 15 minuhta.

Árvvoštallamis deattuhuvvo njálmmálaš giellageavaheapmi ja árvosátni dohkkehuvvon dahje ii dohkkehuvvo geavahuvvo.

11. Lea go privatisttain vejolaš váldit dán oahppoovttadaga

Ii leat.

12. Kvalitehtasihkkarastin

Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodat/geatnegasvuodat studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvu evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvu studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

13. Lohkkanmearri

Lea válljenláhkái lohká go lohkanmeari dáro-/ruotagillii/ suoma- dahje eará gillii. Lohkanmearri sáhtta muddejuvvot ja rievdaduvvot ovttasráđiid oahpaheddjiiguin ja studeanttaiguin.

Vuoddogirjjit

[Guttorm, Inga](#) & Johan
Jernsletten &
[Klaus Peter](#) Nickel

Dárogillii:

Davvin 3 – Nordsamisk for nybegynnere. Oslo, Folkets
brevskole. 1994. (186 s.)

Davvin 4 – samisk for nybegynnere. Folkets brevskole.

1993. (268 s.)

Ruotagillii:

Davvin 3 – nybörjarkurs i nordsamiska. Stockholm,
Utbildningsradion. 1983. (184 s.)

Davvin 4 - nybörjarkurs i nordsamiska. Stockholm,
Utbildningsradion 1985. (267 s.)

Suomagillii:

Davvin 3 – saamenkielen peruskurssi.

Helsinki, Yleisradio – Inari, Saamelaiskäräjät. 2007. (212
s.)

Davvin 4 – saamenkielen peruskurssi. Helsinki, Yleisradio

2001. (259 s.)

Giellaoahppagirjjit válljenláhkái

Pope, Kirsten & Máret Sára
Sámediggi

Eatnigiella. Kárašjohka, Davvi Girji. 1998.

Davvisámegiell grámmatihka.

[URL:www.risten.no/bakgrunn/gram/sme/index_se.htm](http://www.risten.no/bakgrunn/gram/sme/index_se.htm).

Vižžon 10.6.2009

Sátnegirjjit válljenláhkái

risten-no

Sámediggi. URL: www.risten.no (Goas lohkan:
10.6.2009)

Davvi Girji (doaim)

Sámi - dáru - sámi sátnegirji. Davvi Girji. 2003.

Svonni, Mikael

Ruotagillii:

Sátnegirji - Sámi-Ruota, ruota-sámi. Johkamohkki, Sámi
Girjjit. 1990.

Sammallahti, Pekka

Suomagillii:

*Sámi-suoma-sámi-sátnegirji-Saamelais-suomalais-
saamelainen sanakirja.* Ohcejohka, Girjegiisá. 1993.

- Fernandez, M.M. Jocelyne
Fránskagillii:
Parlons Lapon – . Les Sames, langue et culture. Paris, L'Harmattan.1997.
- Sammallahti, Pekka & Klaus Peter Nickel
Duiskkagillii:
Sámi-duiskka sátnegirji. Kárášjohka, Davvi Girji. 2006.
- Elektruvnnalaš gáldu internehtas välljenláhká**
Boađe mu mielde
Davvi Girji. 2007. URL:
<http://www.davvi.no/eGirji/580/580intro.php> (Goas lohkan:10.6.2009)
- Egirji*
Biigá. URL: www.egirji.no/meahccai/ (Goas lohkan:10.6.2009)
- Stáluid ja gufihttariid máilbmi*
Sámi musea ja Davvi-Sámi luondduguovddáš. [Anár]. 2002. URL:
www.siida.fi/maahisweb/sapmi/sa_tieto_kertojien.html (Goas lohkan:10.6.2009)
- Gulahalan*
Utbildningsradion. URL:
<http://www4.ur.se/gulahalan/>(Goas lohkan:10.6.2009)
- Sámigiella*
Skolverket. URL:
http://modersmal.skolutveckling.se/samiska/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=1&Itemid=62 (Goas lohkan:10.6.2009)
- Oahpa!*
Tromsa, Romssa universitehta/The University of Tromsø. 2009. URL: <http://giellatekno.uit.no/oahpa/index.html> (Goas lohkan:10.6.2009)